

Het museum dient de gebeurtenissen rauw op. En beschrijft ook de sinistere tactiek van het Japanse leger. In januari 1945, vooruitlopend op de nederlaag, bracht de legerleiding op het vasteland al versterkingen aan ter voorbereiding op de beslissende gevechten. De leiding wilde tijdens de Slag om Okinawa maximale schade toebrengen aan de Amerikaanse troepen, want dat zou gewicht in de schaal leggen tijdens onderhandelingen om de oorlog te beëindigen en om de keizer in het zadel te houden.

Het doel van de strijd van het Japanse leger op Okinawa was dus vooral tijd winnen. De mis-

dat Amerika voortaan garant zou staan voor de verdediging van Japan en er dus ook militaire bases mocht bouwen en bemannen. Op kosten van Tokio. Onderdeel van het verdrag was de afspraak dat Okinawa nog onder Amerikaans gezag zou blijven. In 1952 droeg Amerika de macht over aan Tokio. De bevolking op het vasteland was euforisch en voelde zich eindelijk bevrijd. Voor de Okinawanen veranderde er echter niets; ze voelden zich opnieuw verraden.

Het hoofdeiland Okinawa werd volgebouwd met militaire faciliteiten, 31 in totaal. In het zuid-

vochten, vertelt Masami. De Okuma- en Kadena-basis werd gebruikt voor rust, herstel en hergroepering van de soldaten. De militairen, vaak verslaafd geraakt en psychotisch, werden er opgelapt voorzover dat mogelijk was en daarna teruggestuurd naar het front. Keer op keer op keer.

De eilandbewoners moesten op hun tellen passen. De Amerikanen veroorzaakten veel ongelukken in het verkeer, soms met dodelijke afloop, en ze maakten zich schuldig aan aanrandingen en verkrachtingen. Slachtoffers en hun families hadden juridisch geen poot om op te staan. De daders werden altijd meteen opgepikt door de militaire politie en op het vliegtuig naar Amerika gezet om veroordeling te ontlopen.

'Okinawa was eigenlijk een kolonie van Amerika. In 1970, na het zoveelste ongeluk, was de maat vol,' zegt Kyoko. 'Mensen voelden zich

onmachtig. De Koza Bodo-rellen braken uit.' Okinawanen vielen de Kadena-basis aan, auto's gingen in vlammen op en er vielen veel gewonden. 'Na afloop beloofden de Amerikanen hervormingen, maar er veranderde weinig.'

Pas na 1972 – Amerika droeg eindelijk het gezag over het eiland over aan de Japanse autoriteiten – kwam er een omslag, vervolgt Masami. 'De infrastructuur werd beter, er verrees een hypermoderne monorail in de hoofdstad, het ene na het andere hotel werd gebouwd en het eiland werd opeens een gewilde vakantiebestemming.'

Zangers en artiesten uit Okinawa maakten furore in heel Japan, net als karatekampioenen. Okinawa is de bakermat van deze vechtsport. Kyoko: 'Opeens was het best cool om hier vandaan te komen.'

Met de jaren nam ook het zelfvertrouwen van de bevolking toe, evenals de onvrede over de onevenredige hoeveelheid militaire bases op hun eiland vergeleken met het vasteland. De Okinawanen waren de permanente geluidsoverlast, de kerosinestank, de verontreiniging, de ongelukken en de zedendelicten meer dan zat. Fijn hoor, zo'n veiligheidsverdrag met Amerika. Maar waarom moesten vooral zij daarvan de lasten dragen?

De vlam sloeg opnieuw in de pan in 1995. Drie Amerikaanse militairen verkrachtten een twaalfjarig Japans meisje. Het leidde tot massademonstraties die jong en oud, conservatief en progressief verenigden. Het hele eiland leek uit te lopen. Pas toen begrepen de regeringen in Washington en Tokio dat de maat vol was. Een aantal militaire faciliteiten zou worden opgeheven. Het land dat vrijkwam was voor stadsontwikkeling. En de zo gehate Futenma-basis zou worden verplaatst naar Henoko, een minder dichtbevolkt gebied op veertig kilometer afstand. In 2013 zou de bouw voltooid zijn en de verhuizing een feit.

Alle betrokken partijen betwijfelen echter of het ooit zo ver komt, want de aanleg van de nieuwe basis kent grote problemen. De grond in Henoko is 'zo zacht als mayonaise', er zwemt een beschermde zeekeel door de wateren en de oceaan is er zo diep dat het nauwelijks mogelijk

'Okinawa was eigenlijk een kolonie van Amerika. In 1970, na het zoveelste ongeluk, was de maat vol. Rellen braken uit'

Eric Hechtelberg / Picta Pictures / ANP

lijke deel groeide een oude landingsbaan uit tot de luchtmachtbasis Kadena, ook wel de *hub of American airpower in the Pacific* genoemd, en een groot terrein voor de opslag van munitie. Niet ver van Kadena legden de Amerikanen ook Camp Schwab en Camp Hansen aan en de helikopterbasis Marine Corps Air Station Futenma, die inmiddels wordt omsloten door de oprukkende stad Ginowan. Vooral aan de zuidkant van de Futenma-basis is dat goed zichtbaar. Tussen de basis en Japanse huizen en flats ligt alleen een tweebaansweg. Het onophoudelijke, harde gebrom van helikopters aan de grond, die ieder moment kunnen opstijgen, en de voorbij razende auto's werken op de zenuwen.

Op deze plek ligt ook Okinawa International University, inmiddels voorzien van dubbel glas. In 2004 stortte er een Amerikaanse helikopter neer die een van de gebouwen in vlammen zette. Een zwartgeblakerde boomstam met een plaquette herinnert nog aan de gebeurtenis. De inwoners van Ginowan waren furieus. Hoe vaak hadden ze niet gewezen op de gevaren die Futenma met zich meebrengt?

Ginowan loopt over in de hoofdstad Naha. Daar wonen Masami (68) en Kyoko (58) Nakamoto. Ze zijn geboren en getogen op het eiland. Masami is inmiddels gepensioneerd, Kyoko is kunstenares. De Nakamoto's zijn nu welvarend en wonen in een vrijstaand huis met een atelier. Maar Masami herinnert zich nog goed de armoede uit zijn jeugd. Okinawa was verwoest, mensen hadden niets meer. De Amerikaanse gezinnen die er neerstreken baadden in de ogen van de jonge Masami in luxe. 'Ik keek stiekem door de hekken naar hun mooie huizen, de auto's en glimmende fietsen. Ze hielden feesten en barbecues in de tuin. Alles zag er zo succesvol uit. Ik had alleen een oud, rammelend fietsje.'

De kinderen op Okinawa mochten van hun ouders niet bij de bases in de buurt komen, want daar speelden zich in de vele bars wilde taferelen af en de prostitutie nam er een vlucht. 'Ook kwamen er na 1965 veel getraumatiseerde Amerikaanse militairen naar het eiland, die in Vietnam

leide Okinawanen dachten echter dat het leger was gekomen om hun eilanden en hun levens te verdedigen. Het 'verraad van Okinawa' was tijdens de oorlog al een feit en het zou zich keer op keer herhalen.

Na de capitulatie van Japan, in augustus 1945, bezetten de Amerikanen het land. Keizer Hirohito mocht aanblijven, om niet nog meer onrust te veroorzaken, maar hij was niet langer 'God op aarde'. Ook moest Japan het militarisme afzweren. In artikel 9 in de nieuwe grondwet, die in 1947 onder leiding van de Amerikanen werd geschreven, staat dat het Japanse volk nooit meer zal dreigen met geweld of geweld zal gebruiken als middel om internationale geschillen te beslechten. Het land mag er geen officiële land-, zee- en luchtmachtcrachten op nahouden, noch ander oorlogspotentieel. Japan mag alleen een 'zelfverdedigingsleger' hebben.

In een Veiligheidsverdrag werd vastgelegd